MALTA

QORTI CIVILI PRIM AWLA (SEDE KOSTITUZZJONALI) MALTA

ONOR. IMHALLEF CAMILLERI GINO LL.D.

Seduta ta' l-4 ta' Dicembru, 2002

Rikors Numru. 22/2002/1

Il-Pulizija
(Kummissarju tal-Pulizija John Rizzo, Assistent Kummissarju Michael Cassar u Supretendent Pierre Calleja)

vs

Dr. Noel Arrigo u
Dr. Patrick Vella

Il-Qorti

Rat id-digriet tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti Istruttorija tal-26 ta' Awissu 2002 fil-kawza fl-ismijiet fuq imsemmija fejn l-istess Qorti wara li ppremettiet li –

Rat l-akkuza li tghid:

"li bhala ufficjali jew impjegati pubblici, u in konnessjoni mal-kariga jew impjieg taghhom ta' Imhallfin tal-Qorti Superjuri ta' Malta, ircevew u accettaw ghalihom jew ghal haddiehor, xi rigal jew weghda jew offerta ta' xi rigal fi flus jew f'utili iehor, jew ta' xi vantagg iehor, li ghalihom huma ma kellhomx jedd, b'dan li l-iskop tal-hlas, tal-weghda jew ta' l-offerta kien sabiex jonqsu li jaghmu dak li kien fid-dmir taghhom li jaghmlu u b'dan ukoll illi barra milli accettaw il-hlas, il-weghda jew l-offerta, fil-fatt naqsu li jaghmlu dak li kien fid-dmir taghhom li jaghmlu;

ircevew u accettaw xi offerta jew weghda ta' vantagg mhux xieraq ghalihom infushom jew ghal haddiehor bil-ghan li jezercitaw xi influwenza mhux xierqa fuq il-mod kif jiddeciedi xi ufficcjal jew impjegat pubbliku;

bhala ufficjali jew impjegati pubblici, ikkomunikaw jew ippublikaw dokument jew fatt li gie fdat lilhom jew li kien gie maghruf minnhom minhabba l-kariga jew impjieg taghhom, u illi kellu jibqa' sigriet jew illi b'xi mod ghenu biex jigi maghruf;

barra minn dan, bhala ufficjali jew impjegati pubblici saru hatja ta' reati li kellhom jissorveljaw biex ma jsirux jew li minhabba l-kariga jew impjieg taghhom ta' Imhallfin tal-Qrati Superjuri ta' Malta kellhom id-dmir li jimpedixxu milli jsiru";

Illi permezz ta' verbal registrat fl-ewwel udjenza l-Avukati Difensuri talbu lil dina l-Qorti, bhala Qorti tal-Magistrati (Malta) fil-vesti ta' Qorti Istruttorja, li taghmel riferenza

kostituzzjonali lill-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) a tenur ta' l-Artikolu 46 subartikolu 3 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Artikolu 4 subartikolu 3 tal-Kapitolu 319 dwar kwistjoni li tista' tigi sintetizzata bic-citazzjonijiet segwenti mill-appositi verbal ta' l-Avukati Difensuri, cioe':

"Illi l-proceduri kriminali pendenti quddiem dina l-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Istruttorja jiksru jew qed jiksru jew x'aktarx jiksru d-drittijiet fundamentali [ta' smiegh xieraq] gheluq zmien ragonevoli minn qorti indipendenti u imparzjali mwaqqfa bil-ligi u li bhala akkuzat [i] b'reati kirminali [ghandhom] jigu meqjusa li [jkunu] innocenti sakemm ma jigix pruvat mod iehor skond il-ligi, kif provdut u sancit bl-Artikolu 39(1) u 39(5) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u fl-Artikolu 6(1) u (2) tal-Konvenzjoni Ewropea ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali, dana in vista tad-dikjarazzjoni maghmula mill-Onorevoli Prim Ministru Dottor Eddie Fenech Adami fl-1 ta' Awissu 2002 f'konferenza stampa msejjha minnu stess fejn wara li l-istess Prim Ministru ghamel referenza ghas-sentenza "Repubblika ta' Malta vs. Mario Camilleri" fil-5 ta' Lulju 2002, iddikjara fost ohrajn, illi "xi granet qabel is-sentenza ta' l-appell sar maghruf li kienu qeghdin isiru kuntatti ghan-nom ta' l-akkuzat (referenza ghal Mario Camilleri) ma' l-Imhallef Patrick Vella u l-Prim Imhallef Arrigo biex il-kundanna ta' habs titnaqqas b'erba' snin minn sittax ghal tnax-il sena u li dawn iz-zewg imhallfin kienu gew imwieghda somma ta' eluf ta' liri kull wiehed" [u li] "wara s-sentenza irrizulta li kienu thallsu liz-zewg imhallfin imsemmija" [liema] dikjarazzjoni tal-Prim Ministru waslet li tinkoraggixxi 'l-pubbliku biex iqis lill-imputati hatja u dana kif jidher, fost ohrajn minn certi rapporti u kummenti fil-medja dwar dan il-kaz fejn kompliet tigi leza l-prezunzjoni ta' l-innocenza ta' l-imputat[i] u giet imminata l-awtorita' u l-imparzjalita' tal-gudikatura u l-fiducja li l-Qrati ghandhom igawdu mill-poplu", u oltre u b'referenza ghad-dokumenti li gew esebiti u li referenza taghhom tirrizulta fil-verbal, li "bil-mod kif l-awtoritajiet proprju meta kienu ghadhom ma gewx konkluzi l-interrogatorju u addirittura meta skond ammissjoni tal-Prim Ministru stess illi fil-mument li kien qed jaghti 'press conference' l-

Imhallef Patrick Vella kien ghadu qed jigi interrogat, iddikjaraw il-htija tieghu u di piu' gabu a konjizzjoni tal-pubbliku l-mozzjoni fuq imsemmija (b'referenza ghad-dokument DOI-2 – stqarrija ghall-istampa rilaxxjata mid-Direttur ta' l-Informazzjoni); [u li] dan sar mhux biss bil-ksur tal-ligi ordinarja izda wkoll tad-drittijiet kif imharsa fil-Konvenzjoni Ewropea u l-Kostituzzjoni ta' Malta u dan kif ghandu jirrizulta b'mod car lil din il-Qorti anke biss mid-dokumenti esebiti [u] illi konsegwenza ta' din is-sitwazzjoni giet precipitata f'dibattiti f'xi kwartieri tal-media propju sal-mument tal-lum stess fejn b'mod l-aktar car u univoku qed jimputaw il-htija bl-assistenza passiva ta' l-awtoritajiet li b'mod li qatt ma jista' jkun li jkun hemm process gust u smiegh xieraq u bil-kontaminazzjoni tar-regola tal-prezunzjoni ta' l-innocenza".

L-Avukat Generali irribatta li t-talba ghar-riferenza kostituzzjonali kienet frivola u vessatorja ghaliex nieqsa minn kull fondament ta' fatt u ta' ligi ghar-ragunijiet li jistghu jigu rikapitolati kif isegwi:

1. li l-istqarrijiet tal-Prim Ministru kienet wahda mehtiega biex isserrah mohh il-poplu u totalment priva minn xi illegalita' jew abbuz;

2. li l-istqarrija bl-ebda mod ma ppregudikat u kienet biss elenku in succinct ta' dak li rrizulta sa dak il-hin mill-pulizija u kien jiggustifika l-arrest taz-zewg Imhallfin;

3. li l-Prim Ministru kien attent fil-konferenza stampa biex jistieden lil kulhadd biex jistenna r-rizultat ta' l-investigazzjoni skond il-ligi;

4. li l-kaz hu wiehed li bilfors jissuxxita l-interess ta' l-istampa u jkollu kopertura vasta fil-media;

5. li l-argumenti tad-difiza jwasslu ghat-talba ta' immunita' mil-ligijiet kriminali ghall-membri tal-gudikatura li jabbuzaw ghaliex bilfors akkuza kontra taghhom tissuxxita tali interess u f'kull kaz il-media kienet fl-assjem taghha ekwanima fir-rapportagg tal-kaz u hlief ghall-eccezzjonijiet

zghar qaghdet attenta biex tirraporta l-fatti bhala allegati u tikkummenta dwar x'ikun il-kaz jekk jirrizultaw;

6. li r-rapportagg fil-gazzetti bl-ebda mod mhu ser jigi mistenni li jinfluwixxi fuq il-Magistrat sedenti li ghandu biss il-kompitu biex jiddikjara jekk hemmx o meno evidenza bizzejjed biex tinhareg att ta' akkuza u mhux mistenni li r-rapportagg jista' jkollu influwenza fuq stadju ulterjuri fejn dan jinstema' quddiem gudikanti togati jew quddiem gurati li jkunu indirizzati tajjeb skond il-ligi biex jinjoraw kwalunkwe haga li jkunu setghu semghu fuq il-kaz barra l-Qorti;

7. li f'kull kaz il-gurisprudenza dwar smiegh xieraq thares lejn il-process fl-interezza tieghu u incidenti minimi li d-difiza tallega li saru qabel ma bdiet il-kumpilazzjoni ma jistghux iwasslu ghal process mhux gust jew xieraq fl-interezza tieghu;

8. li ghalhekk il-kwistjoni f'dan l-istadju hija oltre li frivola u vessatorja wkoll intempestiva.

9. li finalment ir-referenza mid-difiza ghal mozzjoni fil-Parlament u ghall-Artikolu 9(1) ta' l-Att II ta' l-1994 huwa kompletament irrilevanti u m'ghandhomx jittiehdu in konsiderazzjoni; l-Artikolu jorbot biss lil "Speaker" tal-Parlament u mhux lill-proponenti tal-mozzjoni jew lill-persuna li ghaliha tirreferi l-mozzjoni.

Semghet it-trattazzjoni orali ulterjuri;

Rat ukoll id-dokumenti esebiti u l-atti l-ohra;

L-istess Qorti tal-Magistrati kkonsidrat:

Li fil-kors tat-trattazzjoni orali tqajjmu zewg punti li l-Qorti thoss li ghandha tindirizza, wkoll ma' xi punti li johorgu mill-verbal irregistrat, u dana qabel ma tghaddi ghall-fattur krucjali tar-riferenza li l-qorti tidentifikah fid-diskors adoperat mill-Prim Ministru fil-konferenza stampa fuq riferita;

L-Avukat Generali issottometta, apparti l-intempestivita', li n-nuqqas ta' ezistenza ta' 'kwistjoni' teksludi li ssir ir-riferenza stante li l-ezistenza ta' 'kwistjoni' hija sine qua non sabiex issir l-istess. L-Avukati Difensuri kuntrarjament sostnew li mhux biss tezisti 'kwistjoni' izda li din il-Qorti f'kaz li ssib favur ir-riferenza ghandha tissoprasjedi sakemm il-kwistjoni tigi definita finalment mill-organi gudizzjarji kompetenti;

Li din il-Qorti tifhem li 'kwistjoni' hija kull allegazzjoni ta' kull persuna li tallega li inksiru jew gew lezi, fattwalment jew potenzjalment, fil-konfront taghha xi disposizzjoni jew disposizzjonijiet tal-Kostituzzjoni kontenuti fl-Artikolu 33 sa 45 (maghdudin). Tifhem ukoll li allegazzjoni ta' din ix-xorta tista' titqajjem f'kull stadju ta' kawza u li meta titqajjem quddiem kull qorti, li mhix il-Prim'Awla jew il-Qorti Kostituzzjonali, dik il-Qorti ghandha l-obbligu li tirreferi l-kwistjoni lill-Prim'Awla tal-Qorti Civili dana sakemm fil-fehma taghha t-tqanqil tal-kwistjoni ma tkunx semplicement frivola jew vessatorja. Izda mhux biss, ghaliex l-istess Artikolu 46 sub-artikolu 3 tal-Kostituzzjoni jkompli jistqarr li hija esklusivament l-istess Prim'Awla tal-Qorti Civili (bi dritt ta' appell lill-Qorti Kostituzzjonali) li tkun investita li taghti d-decizjoni taghha fuq kull kwistjoni mibghuta quddiemha b'daqstant li dik il-qorti li quddiemha tkun qamet il-kwistjoni ghandha tiddisponi mill-istess skond dik id-decizjoni tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili jew okkorrendo l-Qorti ta' l-Appell Kostituzzjonali. U propju minhabba f'hekk li l-Avukati Difensuri sostnew li, jekk din il-Qorti fl-ezami taghha takkorda r-riferenza ghandha wkoll tissoprasjedi sad-decizjoni finali tal-Prim'Awla jew tal-Qorti ta' l-Appell Kostituzzjonali jew ukoll tal-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem;

Illi dwar il-problematika koncernanti s-soprasessjoni ghandu jkun pacifiku li ftit jew xejn hemm support ghaliha fis-sistema guridiku Malti. Jista', per ezempju jissemma l-Artikolu 402 tal-Kap. 9, li propjament jispecifika l-istanzi ristretti fejn jitwaqqaf iz-zmien tal-kumpilazzjoni u fejn imkien ma hemm provdut li minhabba referenza kostituzzjonali jieqaf iz-zmien tal-kumpilazzjoni. Mhux biss, izda, din il-Qorti tazzarda li tghid li lanqas l-Artikolu

46 subartikolu 3 tal-Kostituzzjoni ma jirreferi ghas-soprasessjoni. L-artikolu jobbliga lill-qorti li taghmel ir-riferenza li "tiddisponi mill-kwistjoni skond dik id-decizjoni";

Fil-konsiderazzjoni ta' dan il-punt dwar is-soprasessjoni din il-qorti konxja li hemm dicta ta' l-istess Qorti Kostituzzjonali li timmilita favur is-soprasessjoni sakemm ikun hemm gudikat finali fuq il-kwistjoni riferita. Fuq il-kontro-bilanca pero' inghad li "lanqas tista' [il-Qorti Kostituzzjonali] tindahal, bla mottiv gravi, fl-ezercizzju tad-diskrezzjoni tal-Bord (riferibbilment f'dak il-kaz ghall-Bord li Jirregola l-Kera), dwar ghandux jew le jissoprasjedi; ghaliex kieku dan is-sindikat jestendi ruhu indebitament, l-istess jigu paralizzati l-procedura u l-funzjonament tal-Board"; multo magis allura fil-konfront ta' Qorti tal-Magistrati fil-funzjonijiet taghha ta' Qorti Istruttorja fejn hi marbuta bi zmien tassattiv a tenur ta' l-Artikolu 401 tal-Kap. 9, u kif accennat, jistghu jitwaqqfu biss minhabba dawk ic-cirkustanzi tassattivament indikati fl-Artikolu 402 tal-Kap. 9 (ara sentenza kostituzzjonali fl-ismijiet Cuschieri vs. Onorevoli Prim Ministru deciza fit-12 ta' Awissu 1994);

Illi fuq kollox, u prescindendo mill-fatt jekk l-imsemmija artikoli tal-Kodici Kriminali humiex assoggettati ghall-Kostituzzjoni minhabba l-Artikolu 47 subartikolu 9 ta' l-istess (materja li tohrog barra l-parametri ta' kompetenza ta' din il-Qorti), hu ta' importanza vitali li ma jsir xejn li jaghti lok jew li jista' b'xi mod jintralcja jew jipperverti l-kors tal-gustizzja. Anzi fis-sentenza citata fil-paragrafu ta' qabel, dik il-Qorti, fil-parti konklussiva tas-sentenza, qalet li "huwa car illi dik il-minaccja li avvertiet is-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell Spiteri vs. Sghendo (deciza 9 ta' Mejju 1995) jigifieri li s-soprasessjoni ghandha l-effett li tipparalizza totalment il-funzjonament tal-Qrati u ta' l-

amministrazzjoni tal-gustizzja qieghda tavvera ruhha. Difatti llum, bl-access li infetah ghall-proceduri quddiem l-organi gudizzjarji tad-drittijiet fundamentali tal-Bniedem li nholqu bil-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet Umani u l-Libertajiet Fundamentali, li ghandhom is-sede taghhom fi Strasbourg, is-sentezi kollha ta' din il-Qorti, inkwantu kollha huma passibbli ta' ulterjuri ezami hemmhekk huma kollha soggetti ghal paralizi specjalment fil-fazi ezekuttiva taghhom jekk din il-Qorti – skond is-sentenza appellata – jkollha tissoprassjedi, fil-kazijiet kollha fejn isir ir-rikors ghal dawk l-organi";

Dwar is-sottomissjoni sollevata mill-Avukati Difensuri ta' parti, senjatament fejn intqal, "li konsegwenza ta' din is-sitwazzjoni giet precipitata f'dibattiti f'xi kwartieri tal-media propju sal-mument tal-lum stess fejn b'mod l-aktar car u univolu qed jimputaw il-htija bl-assistenza passiva ta' l-Awtoritajiet b'mod li qatt ma jista' jkun li jkun hemm process gust u smiegh xieraq u bil-kontaminazzjoni tar-regola tal-prezunzjoni ta' l-innocenza" dina l-Qorti kull mhi ser tghid hu li d-dritt ta' liberta' ta' espressjoni hija wkoll garantita u protetta bhala dritt fundamentali fil-Kostituzzjoni; kwindi taqbel mas-sottomissjonijiet ta' l-Avukat Generali fir-rigward. Naturalment id-dritt ma jestendix lil hemm mil-ligijiet tal-pajjiz li jirregolah jew mill-istess Kostituzzjoni;

Illi ghalhekk jibqa' sabiex il-qorti tezamina dak li hi ddefiniet bhala l-qofol tat-talba tar-riferenza fejn qieghed jigi sostnut li gew lezi d-drittijiet fundamentali ta' l-imputati permezz tal-konferenza stampa ta' l-Onorevoli Prim Ministru. Fil-kuntest ta' l-imsemmija konferenza stampa, u ta' dak li hu imputat li qal il-Prim Ministru, il-Qorti hi tal-fehma li t-talba ghar-riferenza, mhix "semplicement frivola u/jew vessatorja" fit-termini ta' l-Artikolu 46 sub-artikolu 3 tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 4 sub-paragrafu 3 tal-Kap. 319. Hi l-fehma konsiderata taghha li t-tqanqil ta' din il-kwistjoni, sakemm tirrigwarda din il-konferenza stampa u dak imputat li ntqal, fid-dawl tas-salvagwardji ta' smiegh xieraq kif delineati mill-gurisprudenza nostrali u partikolarment mill-Qorti Ewropea, mhix kwistjoni li hi semplicement (enfazi tal-Qorti) frivola u/jew vessatorja;

jigifieri ma tistax, prima facie, titqies ta' ebda pregju jew valur, vana, nieqsa mis-serjeta', manifestament nieqsa mis-sens li ma jisthoqqilhiex attenzjoni, u/jew, li giet sollevata minghajr ragunijiet sufficjenti u bl-iskop li ddejjaq u tirrita lill-kontroparti. Dan qieghed jinghad ukoll fid-dawl ta' sentenza tal-Qorti Ewropea li "the presumption of innocence enshrined in Article 6(2) of the Convention is one of the elements of a fair criminal trial guaranteed by Article 6(1). It will be violated if a statement of a public official concerning a person charged with a criminal offence reflects an opinion that he is guilty before he has been proved so according to law. It suffices, even in the absence of any formal finding, that there is some reasoning to suggest that the official regards the accused as guilty. Moreover, the presumption of innocence may be infringed not only by a judge or court but also by other public authorities (Daktaras v Lithuania no. 42095/98 , para 41-42, ECHR 2000-X). In the above-mentioned Daktaras case the Court emphasized the importance of the choice of words by public officials in their statements before a person has been tried and found guilty of an offence. Nevertheless, whether a statement of a public official is in breach of the presumption of innocence must be determined in the context of the particular circumstances in which the impugned statement was made", liema decizjoni fuq il-mertu tal-fatturi fuq imsemmija ovvjament mhumiex ta' kompetenza ta' din il-oqrti izda li jissufragaw id-decizjoni taghha tal-lum li tikkonsidra t-talba ghar-riferenza u limitatament ghal daqshekk bhala li mhijiex semplicement frivola u/jew vessatorja;

In vista ta dan kollu l-imsemmija Qorti tal-Magistrati ipprovdiet billi fil-waqt li laqghet it-talba ghar-riferenza limitatament kif spjegat fl-ahhar paragrafu qabel dan stante li mhix semplicement frivola u/jew vessatorja, ddikjarat, ghal kull buon fini, bhala semplicement frivoli u vessatorju l-punti l-ohra kollha sollevati mid-difiza;

Rat ir-risposta ta' l-Avukat Generali u tal-Kummissarju tal-Pulizija ghar-riferenza fuq indikata fejn gie sottomess –

Illi jidher illli l-kwistjoni riferita lil dina l-Onorabbli Qorti hi limitata ghal li gej, u cioe' jekk fil-kuntest ta' l-imsemmija konferenza stampa (dik mizmuma mill-Onorevoli Prim Ministru fl-1 ta' Awissu) u ta' dak li hu imputat li qal il-Prim Ministru, tiksirx id-dritt ta' l-imputati ghal smiegh xieraq kif garantit fl-artikoli 39(1) u 39(5) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u fl-artikolu 6(1) u 6(2) tal-Konvenzjoni Ewropea inkorporata fil-ligi Maltija bil-Kapitolu 319 tal-Ligijiet ta' Malta, u dana ghaliex l-istess konferenza stampa skond id-difiza xejjnet il-prezunzjoni ta' l-innocenza garantita bl-istess kostituzzjoni u l-istess Konvenzjoni Ewropea;

Illi kif irritenew l-esponenti quddiem il-Qorti Istruttorja din il-kwistjoni hi kemm frivola u vessatorja kif ukoll intempestiva kif jirrizulta mill-gurisprudenza kemm nostrana kif ukoll Ewropea dwar il-kwistjoni u ghalhekk dina l-Onorabbli Qorti ghandha tidderiegi lill-Qorti Istruttorja fis-sens illi l-konferenza stampa moghtija mill-Onorevoli Prim Ministru ma tilledix id-dritt ta' l-imputati ghal smiegh xieraq u mhux qieghed jew ser jigi lez id-dritt taghhom ghall-prezunzjoni ta' l-innocenza;

Illi l-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti Istruttorja ghandha l-kompitu taghha llimitat biex tikkompila l-provi u biex tiddeciedi jekk jezistux provi prima faciae biex l-imputati jitqieghdu taht att ta' akkuza. Bl-ebda mod f'dan il-kompitu ma jista' wiehed jimmagina li dik il-Qorti preseduta minn magistrat togat tista' tigi influwenzata b'dak li seta' qal il-Prim Ministru fil-konferenza stampa fl-ezercizzju tal-kompitu taghha;

Illi ghalhekk f'dan l-istadju zgur li t-tqajjim tal-kwistjoni hu intempestiv, frivolu u vessatorju;

Illi ghad mhux maghruf jew deciz x'direzzjoni ghandu jiehu l-kaz wara l-gheluq tal-kumpilazzjoni. Il-kaz jista' jigi rinvjat quddiem il-Qorti tal-Magistrati preseduta minn gudikant togat bhala qorti ta' gudikatura jew jista' jsir Att ta' Akkuza quddiem il-Qorti Kriminali fejn b'ghazla ta' akkuzat il-kaz jinstema' b'gurija jew minghajrha. Il-guri jkun f'kull kaz presedut u diregiet minn gudikant togat, li fil-kaz li jkun hemm gurija din tkun jindirizzaha sewwa

dwar dak li ghandha tiehu jew ma tiehux in konsiderazzjoni fil-formazzjoni tal-verdett taghha;

Fuq il-verdett tal-gurija f'kaz ta' sejbien ta' htija hemm il-Qorti ta' l-Appell Kriminali li ghandha kull setgha issewwi kull zball kontra l-akkuzati li tista' tikkommetti l-gurija;

Illi fl-ebda mod il-konferenza stampa moghtija mill-Prim Ministru ma poggiet l-oneru tal-prova dwar il-htija ta' l-imputat fuq l-istess imputati, lanqas jista' jinghad illi b'xi mod tista' tinfluwixxi fuq kull min ghandu jiggudika, sew jekk gudikant togat, sew ukoll jekk gurati indirizzati sew skond il-ligi. Fil-fatt l-Onorevoli Prim Ministru wara li spjega x'kien irrizulta lill-pulizija biex isserrah ras kulhadd illi l-arrest ta' zewg gudikanti fosthom allura l-Prim Imhallef ma kien b'ebda mod abbuziv jew vessatorju, stieden lil kulhadd biex jistenna r-rizultat ta' l-investigazzjoni skond il-ligi;

Illi f'kull kaz il-gurisprudenza nostrana fil-kaz "Formosa vs. Il-Kummissarju tal-Pulizija" (Qorti Kostituzzjonali per Cremona CJ Xuereb, Caruana Curran E. Magri u VR Sammut JJ, 16 ta' April 1973), hi cara fis-sens illi wiehed ghandu biex jara jekk jekk process hux gust jara l-process fl-interezza tieghu, u li l-Qorti fil-vesti taghhom kostituzzjonali dak li jridu jaraw hu jekk hemmx ksur tal-provvedimenti kostituzzjonali u mhux jekk kienx hemm xi nuqqas ta' prudenza min-naha ta' hadd;

Illi dan hu rifless ukoll mill-gurisprudenza tal-Qorti Ewropea li nota taghha qed tigi annessa ma' din ir-risposta. L-esponenti pero' jaghmlu referenza u emfasi ghal dak kwotat mill-ewwel Onorabbili Qorti mill-kaz Dakkaras vs. Lithuania (No 42095/98 ECHR 2000-X) u cioe' "Nevertheless, whether a statement of a public official is in breach of the presumption of innocence must

be determined in the context of the particular circumstances in which the imprigned statement was made";

Ghaldaqstant l-esponenti fil-waqt li jaghmlu referenza ghal dak minnhom ivverbalizzat in appozzizoni ghal ghemil tar-referenza (riprodotti fid-digriet tal-Qorti tal-Magistrati referendi) jissottometti bir-rispett illi mhux qed jigu u lanqas aktarx ser jigu lezi xi drittijiet ta' l-imputati, u li din l-Onorabbli Qorti hekk ghandha tidderiegi biex tiddeciedi il-Qorti tal-Magistrati;

Rat il-verbal tas-seduta tat-2 ta' Settembru 2002 minn fejn fost affarijiet ohra jirrizulta li l-partijiet qabblu li, skond id-digriet li bih saret din ir-referenza, l-kwestjoni quddiem din il-Qorti tirrigwarda dak li ntqal fil-konferenza stampa li ta l-Onorevoli Prim Ministru fl-1 ta' Awissu 2002 u fejn l-imputati ppuntwalizzaw li l-oggezzjoni taghhom tirrigwarda b'mod generali dak kollu li ntqal fl-imsemmija konferenza stampa pero' b'mod partikolari l-kliem tal-Prim Ministru li hu rapportat fit-tieni (2) pagna tal-imsemmi digriet ta' referenza. Fl-istess verbal il-partijiet qabblu ukoll li l-konferenza stampa in kwestjoni nghatat pubblicita' estensiva mill-media kollha lokali;

Rat li gie vizjonat fl-awla l-filmat tal-konferenza stampa in kwestjoni (dokument KS4). Skond il-verbal tas-seduta tad-19 ta' Settembru 2002 il-partijiet qabblu li dan il-filmat ikopri l-konferenza stampa fl-intier taghha u qabblu li t-traskrizzjoni minn fol.20 sa 24 hi traskrizzjoni fidila ta' dak kollu li ntqal fl-istess konferenza stampa;

Rat l-atti l-ohra kollha tal-kawza u d-dokumenti esibiti.

Semghet it-trattazzjoni orali tal-abbli difensuri tal-imputati u dik tal-abbli Avukat Generali u l-varji repliki u kontro-repliki;

Rat il-verbal tas-seduta tas-6 ta' Novembru 2002;

Ikkonsidrat:

Id-digriet ta' referenza

Quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti Istruttorja, fil-kors tal-kumpilazzjoni tal-provi kontra l-imputati fil-kawza fl-ismijiet fuq indikati, l-istess imputati allegaw li fil-konfront taghhom kienet saret vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali taghhom kif sanciti fil-Kostituzzjoni ta' Malta u fil-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem. L-imsemmija Qorti tal-Magistrati rreferiet din il-kwestjoni, kif sollevata mill-imputati, lill din il-Qorti skond il-ligi. Id-digriet relattiv hu dak imsemmi tas-26 ta’ Awissu 2002. Dan id-digriet, ghalhekk, hu l-bazi ta' din l-azzjoni u ghandu biss jigi deciz dak li gie riferit lill din il-Qorti permezz tal-imsemmi digriet;

Fil-proceduri penali in kwestjoni l-imputati, li sa ftit zmien ilu wiehed minnhom kien Prim Imhallef u l-iehor Imhallef tal-Qorti Superjuri ta' Malta, qed jigu akkuzati, fost affarijiet ohra, li huma indebitament f'xi forma jew ohra rcevew rigali sabiex ma jghamlux dak li kien fid-dmir taghhom li jaghmlu;

L-imsemmija Qorti tal-Magistrati ghamlet din ir-referenza a tenur ta’ l-artikoli 46(3) tal-Kostituzzjoni ta’ Malta u 4(3) tal-Kapitolu 319, li huwa l-att dwar il-Konvenzjoni Ewropea. Dawn l-artikoli huma simili hafna u filwaqt li l-artikolu 46 tal-Kostituzzjoni jghamel referenza ghall-dawk l-artikoli fl-istess Kostituzzjoni li jittrattaw dwar id-Drittijiet u Libertajiet Fundamentali ta' l-Individwu, l-artikolu 4 tal-Kapitolu 319 jirreferi ghal dawk id-drittijiet fundamentali li huma protetti bl-istess kapitolu 319 u li huma elenkati fl-istess Kapitolu;

L-imsemmija artikoli jipprovdu li kull persuna, li tallega li fil-konfront taghha sar, qed isir jew ghad jista jsir ksur tal-imsemmija drittijiet fundamentali, tista titlob lill-Prim Awla tal-Qorti Civili ghall rimedju. Inoltre jipprovdu li jekk f'xi proceduri quddiem xi Qorti tqum xi kwestjoni dwar ksur ta'

dritt jew drittijiet fundamentali protetti mill-Kostituzzjoni jew mill-Kapitolu 319, il-Qorti li quddiemha tqum din il-kwestjoni ghandha tibghat l-istess kwestjoni quddiem il-Prim Awla tal-Qorti Civili. L-imsemmija Qorti li quddiemha titqajjem il-kwestjoni ghandha l-ewwel tiddeciedi jekk fil-fehma taghha t-tqanqil tal-kwestjoni kienx semplicement frivolu u vessatorju. F'kaz li l-Qorti tiddeciedi li dan it-tqanqil mhux frivolu u vessatroju l-kwestjoni ghadha tkun riferita lill-Prim Awla li ghandha tiddeciedi kull kwestjoni mibghuta quddiemha. Il-Qorti li quddiemha tkun tqanalet il-kwestjoni ghandha tiddisponi mill-kwestjoni skond kif tiddeciedi l-Prim Awla;

Dejjem quddiem l-imsemmija Qorti tal-Magistrati l-imputati ssolevaw kwestjonijiet li jirreferu ghal fatt li l-proceduri penali in kwestjoni qed jiksru d-dritt fundamentali taghhom ta' smiegh xieraq fi zmien ragonevoli minn qorti indipendenti u imparzjali u b'mod partikolari l-ilment tal-imputati jirreferi ghal fatt li bhala akkuzati huma ghandhom ikunu meqjusa innocenti sakemm ma jigix pruvat mod iehor. L-imputati ghalhekk ghamlu referenza ghall-artikoli 39(1) u 39(5) tal-Kostituzzjoni u l-artikoli 6(1) u (2) tal-imsemmi Kapitolu 319. F'dan ir-rigward l-imputati ghamlu referenza ghad-dikjarazzjoni maghmula mill-Onorevoli Prim Ministru fl-1 ta' Awissu 2002 f'konferenza stampa imsejjha appositament li kienet tittratta l-kaz taghhom. L-imputati qed joggezzjonaw ghal-kliem tal-Onorevoli Prim Ministru f'din il-konferenza stampa u ghal-kliem uzat fi stqarrija ghall-istampa ("press release") ufficjali mahruga in konnessjoni mal-istess kaz taghhom;

F'dawn l-isqarrijiet, li ghamel l-Onorevoli Prim Ministru, huwa rrefera ghal sentenza partikolari mghotija minn Qorti, komposta fost ohrajn miz-zewg imputati, u ddikjara, fost affarijiet ohra, li xi jiem qabel ma nghatat din is-sentenza sar maghruf li kienu qeghdin isiru kuntatti bejn l-akkuzat f'dawk il-proceduri u z-zewg imputati bil-ghan li l-kundanna ta' habs li kien issubixxa l-istess akkuzat titnaqqas b'erba' snin cioe' titnaqqas minn sittax ghal

tnax-il sena. Sar mgharuf ukoll li z-zewg imhallfin kienu gew imwieghda somma ta’ eluf ta’ liri kull wiehed. Il-Prim Ministru qal ukoll li wara li nghatat l-imsemmija sentenza rrizulta li thallsu xi flus liz-zewg imputati cioe liz-zewg Imhallfin;

L-imputati sostnew li b'dawn id-dikjarazzjojiet tieghu l-Prim Ministru invita l-pubbliku biex iqis lill-imputati hatja. Huma sostnew li dan hu ukoll rifless f' certi rapporti u kummenti li deheru fil-medja. L-imputati allegaw li b'hekk kompliet tigi leza l-prezunzjoni ta’ l-innocenza taghhom u inoltre giet imminata l-awtorita’ u l-imparzjalita’ tal-gudikatura u l-fiducja li l-Qrati ghandhom igawdu mill-poplu. L-imputati sostnew li bil-kliem tieghu l-Prim Ministru ddikjara l-htija taghhom;

Inoltre l-imputati ghamlu referenza ghall-mozzjoni li giet intavolata quddiem il-Parlament (Kamra tad-Deputati) ghat-tnehhija taghhom minn Imhallfin u ukoll ghamlu referenza ghal diversi artikoli li deheru fil-gurnali fejn skond huma giet imputata lilhom htija b’mod li qatt ma jista’ jkun hemm process gust u smiegh xieraq peress li r-regola tal-prezunzjoni ta’ l-innocenza taghhom giet kontaminata;

Dejjem quddiem l-imsemmija Qorti tal-Magistrati l-Prosekuzzjoni rriteniet li l-imsemmija talba ghar-riferenza kostituzzjonali kienet frivola u vessatorja ghaliex nieqsa minn kull fondament ta' fatt jew ta' ligi;

L-istess Qorti tal-Magistrati, fl-imsemmi digriet, ghamlet diversi konsiderazzjonijiet ta' natura legali u anke ta' fatt u dawn kienu jirrigwardaw it-tifsir tal-kelma "kwestjoni" fil-kuntest tal-imsemmi artikolu 46 tal-Kostituzzjoni u artikolu 4 tal-Kapitolu 319, rigwardanti s-soprassessjoni tal-Qorti tal-Magistrati wara li ssir r-riferenza lill Prim Awla u rigwardanti s-sottomissjoni tal-imputati dwar xi artikoli li deheru fil-gurnali fejn, skond huma, giet imputata lilhom htija u f'dan ir-rigward il-Qorti tal-Magistrati rrimarkat li jesisti ukoll id-dritt fundamentali ta’ liberta’ ta’ espressjoni. Wara dan il-Qorti tal-Magistrati affermat li talba tal-imputati ghar-riferenza dwar il-kwestjoni li gew lezi d-

drittijiet fundamentali taghhom permezz tal-imsemmija konferenza stampa ta’ l-Onorevoli Prim Ministru mhux semplicement frivola u/jew vessatorja fit-termini tal-ligi;

Il-Qorti tal-Magistrati specifikat li l-kwestjoni riferita lill din il-Qorti tirrigwarda biss l-imsemmija konferenza stampa u dak li gie imputat li ntqal fl-istess konferenza stampa. Difatti l-istess Qorti tal-Magistrati kompliet tipprovdi billi ddikjarat bhala semplicement frivoli u vessatorju l-punti l-ohra kollha sollevati mid-difiza;

In vista ta' dan kollu li ghandu jigi deciz minn din il-Qorti hu jekk id-drittijiet fundamenatli tal-imputati kif sanciti fl-artikoli 39(1) u 39(5) tal-Kostituzzjoni u l-artikoli 6(1) u (2) tal-imsemmi Kapitolu 319 gewx b'xi mod lezi bil-kliem li uza il-Prim Ministru fil-konfernza stampa tal-1 ta' Awissu 2002 u fl-istqarrija ghall-istampa li harget in konsegwenza tal-istess konferenza stampa, u dana ghar-rigward tal-proceduri penali li gew inizjati kontra taghhom.

In vista tar-risposta tal-Avukat Generali u tal-Kummissarju tal-Pulizija ghandu jigi puntwalizzat li d-decizjoni jekk it-tqanqil tal-kwestjoni hix frivola u vessatorja bil-ligi hi riservata lill-Qorti li quddiemha tkun tqanqlet il-kwestjoni. Ghalhekk din il-Qorti ma tistax terga tidhol f'din il-kwestjoni. Din il-Qorti ghandha tiddciedi biss jekk gewx lezi d-drittijiet tal-imputati skond id-digriet ta' referenza;

Ghandu jinghad ukoll ghal kjarezza li l-kliem li jinghad li qal il-Prim Ministru skond l-istqarrija ghall-istampa jista jkun xi ftit differenti minn dak uzat mill-istess Prim Ministru waqt il-konferenza stampa. L-istess stqarrija, pero', hi f'termini ta' kliem tal-Prim Ministru li qed jinghad b'mod dirett fil-virgoletti. Ghalhekk dak li hemm fl-istqarrija stampa ghandu jittiehed li intqal b'mod dirett mill-Prim Ministru;

L-artikoli 39(1) u (5) tal-Kostituzzjoni u l-artikoli 6(1) u (2) tal-Kapitolu 319

L-artikoli 39(1) tal-Kostituzzjoni jipprovdi li hu dritt fundamentali li kull minn hu akkuzat b'reat kriminali ghandu jigi mghoti smiegh xieraq f'gheluq zmien ragionevoli minn qorti indipendenti u imparzjali mwaqqfa b'ligi. L-artikolu 6(1) tal-Kapitolu 319 jissanzjona l-istess dritt, pero' imur oltre meta jipprovdi li s-smigh ghandu ikun imparzjali u pubbliku u ghandu ikun quddiem tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b'ligi. L-artikolu 39(5) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 6(2) tal-Konvenzjoni Ewropea jipprovdu li kull minn jigi akkuzat b'reat kriminali ghandu jigi meqjus li jkun innocenti sakemm jigi pruvat li huwa hati;

Id-drittijiet fundamentali sanciti b'dawn l-artikoli ghalhekk jinvolvu fl-ewwel lok li fi proceduri kriminali ghandu jkun hemm smigh xieraq, imparzjali u pubbliku quddiem qorti jew tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqfin b'ligi u dana b'referenza ghall-artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni u 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea. Fit-tieni lok tinghata protezzjoni lill-investigat jew l-imputat akkuzat b'reati kriminali u cioe li huwa ghandu jigi meqjus li hu innocenti sakemm jigi pruvat li huwa hati u dana a tenur tal-artikolu 39(5) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 6(2) tal-Konvenzjoni Ewropea. Dawn huma zewg drittijiet fundamenatli separati;

Hu minnu li l-presunzjoni tal-innocenza hi element li hu involut fid-dritt ghas-smiegh xieraq fi proceduri kriminali. (Vide - Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem - Allenet de Ribemont v Franza numru 3/1994/450/529 deciza fit-23 ta' Jannar 1995 u Daktaras v Lithuania numru 42095/98). Pero' dan hu biss element wiehed tal-"fair trial" u d-dritt tal-preseunzjoni tal-innocenza jista jigi ritenut li jinkiser "per se" wahdu;

Ghalhekk id-dritt sancit fl-artikoli 39(1) tal-Kostituzzjoni u l-Atikolu 6(1) generalment ghandu jigi esaminat fil-konfront ta' proceduri kriminali wara li jkunu tterminaw l-istess proceduri. Id-dritt ghal-presunzjoni tal-innocenza jista jigi

esaminat f'kull zmien u jista jinkiser mhux biss mill-awtorita' gudizzjarja izda ukoll minn awtoritajiet ohra kif in effett hi l-allegazzjoni f'dan il-kaz. (Ara decizjoni tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem - Allenet de Ribemont v Franza numru 3/1994/450/529 deciza fit-23 ta' Jannar 1995). In vista ta' din id-decizjoni ghalhekk id-dritt ghall-presunzjoni tal-innocenza tal-imputati, f'dan il-kaz, jista jkun li gie lez mill-kliem li qal il-Prim Ministru fil-konferenza stampa in kwestjoni;

Il-konferenza stampa

Il-konferenza stampa nzammet mill-Prim Ministru in konnessjoni mal-investigazzjonijiet li kienet qed tghamel il-Pulizija ghar-rigward tal-fatti li wasslu li z-zewg imputati jitressqu quddiem il-Qorti kompetenti akkuzati b'diversi reati konnessi mad-dmirijiet taghhom rispettivament ta' Prim Imhallef u Imhallef tal-Qorti Superjuri ta' Malta. Il-fatti li wasslu sabiex tinzamm il-konferenza kienu fatti straordinarji u unici ghal dan il-pajjiz. Kienu qed jigu investigati zewg membri tal-gudikatura dwar reati kriminali allegatament kommessi minnhom in konnessjoni mad-dmirijiet istituzzjonali taghhom. Il-Prim Ministru ghalhekk kien ben gustifikat li jghajjat din il-konfernza stampa sabiex jinforma l-pubbliku b'dak li kien qed jigri. B'hekk seta jigi evitat kull allarm ta’ xi krizi istituzzjonali. B'hekk ukoll il-pubbliku jkun jaf li l-Pulizija kienet semplicement qed tghamel id-dover taghha skond il-ligi;

Ma hemm xejn straordinarju, jew irregolari jew illegittimu, li kien hemm presenti ghal din il-konferenza l-Vici Prim Ministru, l-Minisru tal-Gustizzja u l-Ministru tal-Intern. Dawn il-persuni ma tkellmux waqt il-konferenza u l-presenza taghhom ma tat ebda xejra differenti u ma ghamlet ebda enfasi mhux gustifikata lill dak kollu li qal il-Prim Ministru jew f’xi parti minn dak li qal;

Dak li ntqal fil-konferenza stampa ghandu jittiehed fil-kuntest tieghu, kif ukoll fil-kuntest ta' dak kollu li intqal. L-imputati joggezzjonaw b'mod partikolari ghas-segwenti kliem u cioe “xi granet qabel is-sentenza ta’ l-appell sar maghruf li kienu qeghdin isiru kuntatti ghan-nom ta’ l-akkuzat (referenza ghal Mario Camilleri) ma’ l-Imhallef Patrick Vella u l-Prim Imhallef Arrigo biex il-kundanna ta’ habs titnaqqas b’erba’ snin minn sittax ghal tnax-il sena u li dawn iz-zewg imhallfin kienu gew imwieghda somma ta’ eluf ta’ liri kull wiehed” [u li] “wara s-sentenza irrizulta li kienu thallsu liz-zewg imhallfin imsemmija”;

L-imputati jqiesu li dan il-kliem hu mqieghed f'termini kategorici u jimputalhom il-htija ghar-rigward tar-reati involuti f'dawn il-fatti. L-imputati, f'dan ir-rigward, jghamlu referenza ukoll ghal diversi artikoli li deheru fil-gurnali wara li nzammet il-konferenza, u liema artikoli skond l-imputati jimputawlhom htija in vista ukoll tal-imsemmi kliem uzat mill-Prim Ministru. Din il-Qorti, zgur, li m'ghandiex tesamina dawn l-artikoli fil-kuntest lamentat mill-imputati u dana a bazi tad-digriet ta' referenza. Li ghandu jigi esaminat hu jekk il-kliem "per se" tal-Prim Ministru b'xi mod setax ikun lesiv tal-imsemmija drittijiet fundamentali tal-imputati. Il-mod kif dan il-kliem gie interpretat mhux daqstant rilevanti ghal finijiet ta' dawn il-proceduri;

Fil-konferenza l-Prim Ministru beda biex informa lill-pubbliku li zewg Imhallfin kienu qed jigu investigati mill-Pulizija ghal reati serji. Huwa ghamel referenza ghal sentenza li nghatat mill-Qorti tal-Appelli Kriminali u qal li granet qabel ma nghatat din is-sentenza sar mgharuf li kienu qed isiru kuntatti ghan-nom tal-akkuzat u z-zewg Imhallfin sabiex il-kundanna ta' habs, li kien issubixxa l-istess akkuzat mill-ewwel Qorti, titnaqqas b'erba snin. Sar mgharuf ukoll li z-zewg Imhallfin gew imweghda eluf ta' flus kull wiehed u lill Pulizija rrizultalha, wara li nghatat is-sentenza, fejn il-kundanna ta' habs giet imnaqqsa, li thallsu flus lill Imhallfin. Il-Prim Ministru kompla jassigura li l-kaz ser jigi investigat sal-ahhar. Huwa kkonkluda billi appella lill-pubbliku biex jistenna r-rizultati tal-investigazzjonijiet skond il-ligi. Meta sarulu domandi mill-

gurnalisti l-Prim Ministru diversi drabi fakkar li kellhom jispiccaw l-investigazzjonijiet qabel ma wiehed jasal ghal xi konkluzjoni. Huwa fakkar ukoll li z-zewg Imhallfin ghandhom id-drittijiet bhal kull cittadin iehor u li f'dan il-kaz ghandha tigi dejjem segwita l-ligi;

Fl-isfond ta' dak kollu li qal il-Prim Ministru ma jistax jinghad li huwa imputa htija lill-imputati. Il-Prim Ministru uza termini li generalment jintuzaw f'okkazzjonijiet meta ikun qed jinghata tgharif ta' xi arrest jew ta' xi investigazzjonijiet li jkunu ghaddejjin. Huwa rrefera ghal dak li kien qed jirrizulta lill-Pulizija fl-investigazzjonijiet. Inoltre huwa ghamel certi riservi u invita lill kullhadd jistenna li jigu konkluzi l-investigazzjonijiet;

Allenet de Ribemont v Franza - Butkevieius v Lithuania - Daktaras v Lithuania

Bhal fil-kaz in esami, f'dawn il-kazijiet decizi mill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem l-applikanti kollha ilmentaw dwar xi kliem li ntqal fil-konfront taghhom minn xi awtorita’ fl-isfond ta' investigazzjonijiet jew proceduri kriminali li fihom huma kienu involuti. Dawn il-kazijiet kollha gew trattati mill-Qorti Ewropea fl-isfond ta' allegata vjolazzjoni tal-provediemnti tal-artikolu 6(2) tal-Konvenzjoni u cioe’ dak li jittratta dwar id-dritt tal-presunzjoni tal-innocenza;

Il-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem fil-kaz gia citat ta' Allenet de Ribemont v Franza (numru 3/1994/450/529 deciza fit-23 ta' Jannar 1995) irriferiet ghad-dritt tal-liberta' tal-espressjoni sancit bl-artikolu 10 tal-Konvenzjoni u kkonfermat li dan jimplika l-liberta li wiehed jircievi u jghaddi informazzjoni. Skond il-Qorti ghalhekk il-provedimenti li jirrigwardaw id-dritt tal-presunzjoni tal-innocenza ma jistawx jimpedixxu lill-awtoritajiet li jghatu informazzjoni lill-pubbliku dwar investigazzjonijiet ta' natura kriminali li jkunu ghaddejjin. Din l-informazzjoni pero' trid tinghata "with discretion and circumspection necessary if the presumption of innocence is to be

respected. In this case high ranking officers referred to applicant without any reservation or qualification as one of the instigators of a murder and thus as an accomplice in that murder. This was clearly a decleration of the applicant's guilt, which firstly encouraged the public to believe him guilty and secondly prejudged the assessment of the facts by the competent judicial aythority." Dan ma japplikax ghall-kaz in esami, fejn il-Prim Ministru ghamel ir-riservi fuq indikati u fejn il-kliem in kwestjoni ma jistax jinghad li jimplika kategorikament u b'mod car li l-imputati huma hatjin;

Fil-kaz Butkevieius v Lithuania 12 ta' Marzu 2002 numru 48297/99) gie ritenut li l-kliem lamentat ghandhom jittiehdu fil-kuntest tac-cirkostanzi partikolari li fihom jkunu intqalu l-istess kliem. Fil-kaz in esami l-kliem intqal fil-kors ta' konferenza stampa li anke l-imputati ddikjaraw li kienet necessarjia u fil-kuntest tieghu u mehud dak kollu li ntqal fil-konferenza stampa l-kliem lamentat ma jistax jitqies li jikser id-drittijiet fundamentali tal-imputati. Fil-kaz ta Butkevieius il-kliem lamentat kien jimplika b'mod car u tond il-htija tal-applikant minnghajr ma saret ebda riserva;

Fil-kaz Daktaras v Lithuania (numru 42095/98 deciz fl-10 ta' Ottubru 2000) saret enfazi fuq l-ghazla tal-kliem li jkun intqal mill-awtorita'. Ma jistax jinghad li fil-kaz in esami l-Prim Ministru wera opinjoni li l-imputati kienu hatja. Il-Prim Ministru invita lill kullhadd biex ma jasalx f'konkluzjonijiet qabel ma jigu terminati l-investigazzjonijiet;

Konkluzjoni

In vista ta' dan kollu ma jirrizultax li dak li ntqal fil-konferenza stampa mputa htija lill-imputati u ghalhekk ma gewx lezi d-rittijiet fundamentali tal-imputati kif sanciti fl-artikoli 39(1) u (5) tal-Kostituzzjoni u fl-artikoli 6(1) u (2) tal-Kapitolu 319;

Ghal dawn il-motivi

Tiddeciedi billi tiddikjara li d-drittijiet fundamentali tal-imputati ma gewx lezi u ghalhekk tidderigi lill-Qorti tal-Magistrati li ghamlet din ir-referenza biex tissokta, skond il-ligi, bil-proceduri li qed isiru quddiema.

In vista tan-natura specjali tal-kaz l-ispejjez jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet.